

פ"ה א ב מ"י פ"ד מהל' ש"ס
שכירות הלכה ג סגמ עשין
ט"ז
פ"ג ד ג מ"י פ"ב ע"ס
הלכה ח סגמ ע"ס
טו"ש"ע ח"מ ס' ר"ל ע"ק
ט"ז
פ"ה ה מ"י פ"ג מהלכות
ט"ז סגמ עשין
וע"י בהשגות ובמ"מ ופ"ז
ע"ס הלכה ח סגמ עשין סח
טו"ש"ע ח"מ ס' ש"ל ע"ק
ה וע"י בהג"ה וס' ש"ג
סע"ף א וס' ר"ל ע"ק ג:
פ"ה ד טו"ש"ע ע"ס ס' ר"ל
סע"ף ב בהג"ה:
פ"ה ז מ"י פ"י מהלכות
שכירות הלכה א וע"י
בהשגות ובמ"מ ע"ס
סגמ עשין פט טו"ש"ע ח"מ
ס' ע"ב ע"ק ב:

דברי הכל אבד המשכון אבדו מעותיו. פירוש לך מודה רבי אליעזר משום דהוי שלא נשעת הלוואתו וקני משכון ושטר נקט לאו דוקא אלא לומר דאיידי שלא נשעת הלוואתו דכיון שעשה שטר מסתמא לא לקח משכון נשעת הלוואה [עד] אחרי כן אכל רישא דפליגי היינו נשעת הלוואה ולמאי דמוקי לה דפליגי דרבי יצחק היה סבור דרבי יצחק איירי אף נשעת הלוואה ורבי אליעזר פליג עליה צה"ל אכל נסיפא דאיידי שלא נשעת הלוואה מודה דקני דעיקר קרא דולך מיהא דקא איירי שלא נשעת הלוואה ועל פ"ה דפי' שהיה שנועת הדיינים (שנועות ד' מד. ושם ד"ה מאי) למשום שטר מודה ר' אליעזר נסיפא דכיון דיש שטר לשם משכון קבל ולא לזכרון דברים צעלמא כמו צרישא תימא דאי צרישא לא נקט משכון אלא לזכרון דברים צעלמא משום דליכא שטרא א"כ אמאי לא יהיה משמט אפילו שוה המשכון כנגד מעותיו כדמשמע צה"ל (לעיל ט.) דהיכא דלא נקט אלא לזכרון דברים צעלמא דמשמט והתם משמע דאם שוה משכון כנגד מעותיו ל"ע אינו משמט ועוד אמאי קאמר (ה) מתניתין מחורמא דלא כרבי אליעזר לוקמה בנשטר דמודה ר' אליעזר אלא ש"מ דאף ר' אליעזר אינו מודה אלא שלא נשעת הלוואה ומיהו יש לתוך דהלוואה על המשכון משמע צה"ל שטר ועוד דאי מתני' מיירי בנשטר לא היה פליג ר' יהודה דלמא שטרא לא סמיך שומר חנם דלא יחלוף ארבי אליעזר ורבי עקיבא וצ"ג דרבי יהודה גאון נמי משמע דסיפא דהלוואה בנשטר איירי שלא נשעת הלוואה דמוקי הא דאמר רבי יצחק דצ"ח קונה משכון היינו דוקא שלא נשעת הלוואה אכל נשעת הלוואה לא קני היינו דוקא בנשטר דכיון דליכא שטרא לא סמיך המשכון אלא אשטרא אכל צה"ל שטר אפילו נשעת הלוואה קני והוי שומר שטר ושלא נשעת הלוואה הוי שומר שטר אע"ג דליכא שטרא דודאי המשכון סמיך וא"כ סיפא דהלוואה בנשטר איירי שלא נשעת הלוואה דנשעת הלוואה לא חיצד מעותיו דאשטר סמיך ומה שר"ל דהיכא דליכא שטר קני אפילו נשעת הלוואה לא מטעם דר' יצחק א' דקרא לא איירי אלא שלא נשעת הלוואה אלא קני מדשמואל וסברי דהלכה כשמואל ואין הלכה כרבי יוסף:

לעו רש"י

ק"י"ן [ק"ט] בעיל.

מוסף רש"י

מה לי לשקר במקום עדים. דאין סהדי דכל שעתא איכא מילא (בחבורות כו: ובכורות יז.) ישבוע ויטול מעותיו. ישבוע שאבד ויטול את חובו (שבועות גז.)

עד דאסא חגיב. צה"ל פשיעה ומייבינהו משום גניבה דשומר שטר: סדינא. של פשתן ואין מים מכבידין אותו כל כך: סרבולא. גלופקרא שקורין קו"ץ והוא של זמר והרבה מים נצלעין בו ומכבידין אותו לפיכך פשט הסרבול ומתכסה בסדין: שאלם צנעלים היא. שצנעם השאלה היה המשאיל צמלאכתו של שאל ונשא סרבול שלו על חמורו ומעביר לו על אמת המים: במקום עדים. דאין סהדי שאין אותו הדרך צה"ל מים: הנה לפניך אינו לא שומר חנם כו'. כיון דאמר ליה לפניך מיב ונטר לך קא"ל: נימא. הני סתמא תנאי היא: אם הכניס צרשום. משנה היא בפרק שור שנגח את הפרה (צ"ק ד' מו.) כדקר שהכניס לדירותיו ושצדן שורו של צנל הצית או הכניס שורו ונגחו שורו של צנל הצית או שהכניס פירותיו ואלתמן בהמתו: צנל חזר חייב. צנוקו דכי אמר ליה עול עול ואנטר לך קאמר ליה וה"ה הנה סתמא צנוק: רבי אומר צנוק אינו חייב. דעול ומיב ונטר לך קאמר ליה וה"ה להנח סתמא צנוק: דצם נטורי היא. שאין אדם מכניס דבר לתוכה אלא להשתמר בה דאין טורח צשמירתה: עול דאינער לך קאמר ליה. שאין שמירה קשה עלי: דאי לאו צנוי רשותא צנוי למישקל מיניה. בתמיה: ישבע. שלא פשע דשומר חנם הוא עליו דאין אדם נוטל משכונו לגביינא אלא להיות צטות צמעותיו שלא יוכל לכפור ולעולם שומר חנם הוא עליו שאם אבד יגבה ממקום אחר: אכל הלוואה אף זו בנשטר והניח לו משכון עליהם דכדי הכל אבדו מעותיו. דהא משכון ודאי לגביינא שקל לגבות הימנה דסתם שטר יש בו שצדוד קרקעות ויש לו מהימן לגבות וצטות הוא וגם לכפור אינו יכול דהא קאי שטרא הלכך לא לזכרון דברים נקטיה: כאן שמשכנו נשעת הלוואה. קאמר ר' אליעזר שומר חנם ומתני' כשמשכנו שלא נשעת הלוואתו אלא לאחר זמן כשמצנו מעותיו צצ"ד ולא שילם ומשכנו על פי צית דין דההוא ודאי לגביינא שקליה: על

עד דאתא אגניב אתו לקמיה דרב פפא חייבינהו אמרו ליה רבנן לרב פפא הא שמירה בבעלים היא אכסוף לסוף איגלאי מילתא דההיא שעתא שכרא הוה שתי הנהו בי תרי דהו קא מסגו באורחא חד אריך וחד גוצא אריבא רביב חמרא והוה ליה סדינא גוצא מיכסי סרבולא וקא מוסי בכרעיה כי מוטו לנהרא שקליה לסרבליה ואותביה עילויה חמרא ושקליה לסדיניה דההוא ואיכסי ביה שמופיה מיא לסדיניה אתא לקמיה דרבא חייביה אמרו ליה רבנן לרבא אמאי שאלא בבעלים היא אכסוף לסוף איגלאי מילתא דבלא דעתיה שקליה ובלא דעתיה אותביה א"ההוא גברא דאוגר ליה חמרא לחבריה אמר ליה חזי לא תיזול באורחא דנהר פקוד דאיכא מיא זיל באורחא דנרש דליכא מיא אזיל באורחא דנהר פקוד ומית חמרא כי אתא אמר אין באורחא דנהר פקוד אזיל ומיהו ליכא מיא א"ל א"ל רבא מה ליה ל"לשקר אי בעי אמר ליה אנא באורחא דנרש אזיל אמר ליה אביי כמה לי לשקר במקום עדים לא אמרינן: שמור לי ואמר לו הנח לפני שומר חנם: אמר רב הונא אמר לו הנח לפניך אינו לא שומר חנם ולא שומר שטר איבעיא להו הנח סתמא מאי ת"ש שמור לי ואמר לו הנח לפני שומר חנם יהא סתמא ולא כלום אדרבה מדאמר רב הונא הנח לפניך הוא דאינו לא שומר חנם ולא שומר שטר הא סתמא ש"ח הוי אלא א"מאה ליכא למשמע מינה לימא בתנאי א"מ הכניס ברשות בעל חצר חייב רבי אומר יבכולם אינו חייב עד שיקבל עליו בעל הבית לשמור ממאי דלמא עד כאן לא קאמרי רבנן התם אלא בחצר דבת נטורי היא וכי קאמר ליה עייל עייל דאינטר לך קאמר ליה אבל הכא שוקא לאו בר נטורי הוא אנח ותיב נטר לך קאמר ליה אי נמי עד כאן לא קאמר רבי התם אלא יבחצרו דלעוילי רשותא קא בעי למשקל מיניה וכי יהיב ליה רשותא לעוילי תיב ונטר לך קאמר ליה אבל הכא הנח ואנא מנטרנא קאמר ליה דאי סלקא דעתך הנח ותיב ונטר קאמר ליה אי לאותבה רשותא בעי למשקל מיניה: הלוהו על המשכון שומר שטר: לימא מתניתין דלא כר' אליעזר דתניא המלוה את חבירו על המשכון אבד המשכון ישבע ויטול מעותיו דברי רבי אליעזר רבי עקיבא אומר יבכול לומר לו כלום הלוייתני אלא על המשכון אבד המשכון אבדו מעותיך אבל הלוהו אלה זון בשטר והניח לו משכון עליהם ד"ה אבד המשכון אבדו מעותיו אפילו תימא רבי אליעזר ולא קשיא כאן שמשכנו בשעת הלוואתו כאן שמשכנו שלא בשעת הלוואתו והא אידי ואידי הלוהו

אן תוס' ד"ה דברי הכל וכו' עד לנסוף דקרא לא הוה אלא קני מדשמואל וסברי דהלכה כשמואל ואין הלכה כרבי יוסף. מן מיבא מדשמואל עד גמלא מנחק וי"צ מדרב יוסף וסברי דהלכה כרבי יוסף ואין הלכה כשמואל ל"ל דלהדיא פסק בה"ג צ"ק פה ע"א כרבי יוסף וי"ב כרבי יוסף וגם כתבו תוס' בשנועות מג ע"ב בשם בה"ג דאין הלכה כשמואל וכן הוא בה"ג בעל' שנועות דף קח ע"א ליתא לדשמואל גם הא דר' יצחק דמייתי תוס' סה"ל בשם בה"ג הוא שם בה"ג קח ע"א:

הגהות הב"ח

(ה) תוס' ד"ה דברי וכו' אמאי קאמר מחורחא מתני' דלא:

הגהות מהר"ב רינשבורג

אן תוס' ד"ה דברי הכל וכו' עד לנסוף דקרא לא הוה אלא קני מדשמואל וסברי דהלכה כשמואל ואין הלכה כרבי יוסף. מן מיבא מדשמואל עד גמלא מנחק וי"צ מדרב יוסף וסברי דהלכה כרבי יוסף ואין הלכה כשמואל ל"ל דלהדיא פסק בה"ג צ"ק פה ע"א כרבי יוסף וי"ב כרבי יוסף וגם כתבו תוס' בשנועות מג ע"ב בשם בה"ג דאין הלכה כשמואל וכן הוא בה"ג בעל' שנועות דף קח ע"א ליתא לדשמואל גם הא דר' יצחק דמייתי תוס' סה"ל בשם בה"ג הוא שם בה"ג קח ע"א:

על המשכון אינו משמט משום דקני ליה מדר' יצחק והא לא קאמר רבי יצחק אלא שלא נשעת הלוואתו ועל המשכון משמע דאפילו נשעת הלוואתו אינו משמט ויש לומר דכיון שלא נשעת הלוואה קני ליה לגמרי מדברי יצחק נשעת הלוואה נמי דליכא קנין אלא שצדוד חלים שעבודיה ליחשב ולא של אחיך בידך וכן צפרק כל שעה (פסחים ד' לא: ושם ד"ה דרבי) גבי ישראל שהלוה לנכרי על חמנו עונבר עליו משום דרבי יצחק כדאמרין התם נמי כיון דשלא נשעת הלוואה קני אהני שעבודיה נשעת הלוואה ליחשב ככל ישראל וכן נכרי שהלוה לישראל על חמנו אי לא דנכרי מישראל לא קני לא היה נאסר אף משכנו נשעת הלוואתו דלא קני כיון דשלא נשעת הלוואה הוה קני נשעת הלוואה נמי הוה חלים שעבודיה דנכרי שלא ינטרן לצערן ואף על גב דהוי דישאל וקרינא ציה שלך מ"מ מדאפקיה קרא מלא ימצא לא מחייב אלא כשמנזי לו לגמרי וכיון דחלים שעבודיה דנכרי לא חשיב מנזי והכי נמי אמרינן צפרק קמא דפסחים (ד' ו. ושם ד"ה יחד) יחד לו צית אין זקוק לצער אע"ג דחשיב לגמרי כשל ישראל כיון דקבל אחריות מ"מ כיון דיחד לו צית אינו מנזי אצלו: נימא